

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/260/2021
Identifikačné číslo spisu: 8310206476
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8310206476.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Ing. B. W., bývajúceho v C., V. 1, 2/ Q. A., bývajúcej v C., V. 1, 3/ B. R., bývajúcej v C., R. Q.. XXX, M., D., I J 4/ M. W., bývajúceho v F., XXXX-XX A. K., N. Y. XXXXX, 5/ K. W., bývajúceho v F., XXX-XX XX Q. Y. NY XXXXX, 6/ K. W., X bývajúcej v F., K. P., M., G. S. XXXXX, 7/ L. L. W., bývajúceho v F., XXXXX W. E. V. A. A., A2 XXXXX, 8/ E. W., bývajúceho v F., XXXXX W. St. W. W. CA XXXX, 9/ G. Y., bývajúceho v Q., XX. E. Q., N. C., XXXX, M., Z., zastúpených JUDr. Miroslavom Katunským, advokátom, so sídlom v Košiciach, Floriánska 16, proti žalovanej Slovenskej republike, Lesy SR, š.p., odštepny závod Vranov nad Topľou, so sídlom vo Vranove nad Topľou, Čemernianska 136, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 12C/80/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/37/2019 z 22. septembra 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcom 1/ až 7/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 5. novembra 2018 č. k. 12C/80/2010-789 určil, že do dedičstva po neb. I. W., zomr. XX.X.XXXX, naposledy bytom I. patria v spoluvlastníckom podiele 1/3 k celku pozemku v kat. úz. G. C., zapísané na LV č. XXX ako parc. Č. CKN XXX/X - lesné pozemky vo výmere 2171240 m², parc. Č. CKN XXX/XX - lesné pozemky vo výmere 1188446 m², parc. Č. CKN XXX/XX - lesné pozemky o výmere 4108 m², parc. Č. XXX/XX - lesné pozemky vo výmere 1137745 m², parc. č. CKN XXX/XX - lesné pozemky o výmere 1276 m², parc. č. CKN XXX/XX - lesné pozemky vo výmere 82445 m², parc. č. CKN XXX/XX - lesné pozemky vo výmere 388903 m², parc. č. CKN XXX/XX - lesné pozemky vo výmere 203824 m², parc. č. CKN XXX - lesné pozemky vo výmere 7860 m², parc. č. CKN XXX/X - trvalé trávnaté porasty vo výmere 698 m², parc. č. CKN XXX/X - trvalé trávnaté porasty vo výmere 277 m², parc. č. CKN XXX/X - trvalé trávnaté porasty vo výmere 184 m², parc. č.

EKN XXXX/X - trvalé trávnaté porasty vo výmere 9805 m², všetko tak, ako to je znázornené na geometrickom pláne č. XXC/XX/XXXX-X/XXXX zo dňa XX.X.XXXX vypracovaného znalcom - geodetom Ing. M. M. (výrok I). O trovách rozhodol tak, že žalobcom priznal voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II).

1.1 Súd prvej inštancie na daný skutkový stav aplikoval ustanovenia § 68 a § 98 Obchodného zákonníka z roku 1875 a ustanovenie § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

1.2 Súd prvej inštancie zistil, že právny predchodca žalobcov - I. W. bol jedným z dvoch členov verejnej (obchodnej) spoločnosti Bystrianska drevospracujúca spoločnosť Rosenblüth a Gross, ktorá bola založená dňa 12.2.1929, pričom táto spoločnosť kúpnu zmluvou zo dňa XX.X.XXXX., čd XXXX/XX nadobudla podiel vo výške 2/3 na nehnuteľnostiach zapísaných v pkv č. XXX, k. ú. C. od predávajúceho M. C., kde 1/3 na týchto nehnuteľnostiach nadobudol R. N.. Podľa prvoinštančného súdu v spore nebol preukázaný okamih zániku verejnej (obchodnej) spoločnosti smrťou jedného z jej členov. Naopak súd prvej inštancie mal za to, že spoločnosť zanikla zo zákona k 1.1.1951, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 141/1950 Z. z. (ďalej len „stredný Občiansky zákonník“) s poukazom na § 563 tohto zákona a zánikom tejto spoločnosti zo zákona nemohlo zaniknúť vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam a tieto podľa súdu prvej inštancie budú predmetom dedičského konania po spoločníkoch tejto spoločnosti a to rovnakým dielom (1/3).

1.3 Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania ustálenú masu nehnuteľností z predmetu sporu, pričom poukázal na to, že žalobcovia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, nakoľko v katastri nehnuteľností je nateraz ako vlastníč zapísaná žalovaná a uplatneniu ich nároku určovacou žalobou nebráni ani to, že si svoje nároky neuplatnili podľa reštitučných predpisov. Vlastníctvu právneho predchodcu žalobcov nezabránil ani Záborový zákon z roku 1919. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že v konaní bolo preukázané, že pozemky, ktoré boli predmetom tohto konania, pochádzajú z PKV č. XXX, k. ú. C. a časť z nich už bola predmetom reštitučných nárokov, čím vlastne žalovaný potvrdil nadobudnutie ich vlastníctva spoločnosťou Bystrianska drevospracujúca spoločnosť Rosenblüth a Gross.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom sp. zn. 12Co/37/2019 z 22. septembra 2020 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol (výrok I) a žalovanej priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II).

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom určovacom výroku (výrok I) je vecne nesprávny a je potrebné ho zmeniť a žalobu zamietnuť. Vychádzal z právnej skutočnosti, že I. P. zomrel dňa XX.X.XXXX a jeho smrťou verejná (obchodná) spoločnosť nemohla zaniknúť, nakoľko aj po jeho smrti vystupovala ako samostatný subjekt práva (napr. kúpno - predajná zmluva z 9.5.1940, resp. zápis v pkv č. XX, k. ú. M. Z., pod bodom B14), tiež nebol vykonaný zápis v registri firiem o jej zániku, inak by to malo účinky voči tretím osobám, napr. druhým účastníkom spomínanej kúpno - predajnej zmluvy, resp. štátu v prípade arizácie. Nehnuteľnosti vedené v pkv č. XXX, k. ú. C. tak naďalej ostali majetkom verejnej (obchodnej) spoločnosti a tento majetok nebol totožný s majetkom jej spoločníkov, nakoľko členovi spoločnosti patrili vždy iba majetkový podiel v peniazoch na obchodoch spoločnosti alebo na veciach v jej vlastníctve vo forme zisku. Majetok verejnej (obchodnej) spoločnosti nebol totožný so súkromným majetkom jednotlivých spoločníkov (1Cdo/87/2009).

2.2 Odvolací súd tiež konštatoval, že tento majetok sa nestal majetkom Slovenského štátu podľa § 150 vládneho nariadenia č. 198/1941 Sl. z. o právnom postavení židov, ako to vyplývalo z potvrdenia Štátneho pozemkového úradu z 27.4.1942. Príslušný daňový úrad si ešte v roku 1943 uplatňoval daňové pohľadávky z toho majetku, čo je zrejmé z jeho oznámenia zo dňa 10. novembra 1943. Záznamy uvedené pod 28 a B29 v pkv. č. XXX, k. ú. C. navyše nesúviseli s vládnyim nariadením č. 198/1941 Sl. z. o právnom postavení židov. Podľa odvolacieho súdu tak nebolo možné hovoriť o arizácii sporného majetku.

2.3 Odvolací súd ďalej poukázal na to, že pokiaľ by verejná (obchodná) spoločnosť mala zaniknúť smrťou právneho predchodcu žalobcov I. W. dňa 12.7.1947, predmetom dedičského konania by bol konkrétny spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach patriacich tejto spoločnosti.

2.4 Žalobcovia nepreukázali rozhodné skutočnosti, na základe ktorých by bolo bezpochyby ustálené, že verejná (obchodná) spoločnosť zanikla smrťou jedného zo spoločníkov, na základe čoho by bolo možné uzavrieť, že nehnuteľnosti vedené v pkv. č. XXX, k.ú. C. majú byť predmetom dedičského konania po právnom predchodcovi žalobcov.

2.5 Záverom odvolací súd uviedol, že ak by došlo k zániku tejto spoločnosti až účinnosťou stredného Občianskeho zákonníka (t. j. ku dňu 1.1.1951) majetkové vysporiadanie takto zaniknutej spoločnosti by sa riadilo ustanoveniami o likvidácii spoločnosti podľa § 108 a násl. Obchodného zákonníka s poukazom na § 563 ods. 2 stredného Občianskeho zákonníka. Členovia spoločnosti sa síce mohli dohodnúť, že svoje majetkové podiely môžu požadovať aj bez predchádzajúcej likvidácie, avšak ak k takejto dohode nedošlo, mohli uskutočniť nároky na uspokojenie len podľa výsledku likvidácie až po jej skončení.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“), ktoré vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

3.1. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobcovia videli v tom, že odvolací súd vychádzal z nesprávnej právnej konštrukcie, podľa ktorej nepreukázaním neexistencie zmluvy o trvaní spoločnosti s dedičmi zomrelého člena spoločnosti, takáto zmluva uzatvorená bola, čím potom nebol preukázaný zánik spoločnosti smrťou jej člena (právneho predchodcu žalobcov). Odvolací súd v tomto kontexte na nich preniesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania, že nedošlo k uzatvoreniu dohody dedičov, čím nerešpektoval tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, čo v danom prípade znamená, že nebolo od nich spravodlivé žiadať preukázať, že k uzatvoreniu dohody o ďalšom trvaní spoločnosti nedošlo. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak záviselo od vyriešenia právnej otázky „kto je v danom prípade nositeľom dôkazného bremena“, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/81/2010.

3.2 Žalobcovia navrhli, aby najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu a aby vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietol, alebo aby ho ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej

správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

13. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Žalobcovia (iba) nesúhlasili s právnym názorom odvolacieho súdu, že v konaní boli oni (a nie protistrana) zaťažený dôkazným bremenom o neexistencii zmluvného vymienenia pre prípad smrti člena verejnej obchodnej spoločnosti, aby spoločnosť s dedičmi zomrelého člena ďalej trvala, ktorá procesná situácia spôsobila, že žalovaná bola v spore úspešná. Z hľadiska správnosti mali súdy - podobne ako vo veci najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/81/2010 aplikovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, ktorá v okolnostiach posudzovanej veci zaťažovala žalovanú.

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. Pre právnú otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pokiaľ dovolateľ neoznačí alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný

bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017).

17. Dovolatelia v danom prípade nimi tvrdený „odklon“ vyvodzovali z právnych záverov vyjadrených v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/81/2010, ktoré sa ale týka veci odlišnej (o určenie dedičského práva), pričom v nej zaujaté právne závery sú (v porovnaní s preskúmaným prípadom) vyvodzované z odlišných skutkových i právnych okolností. Nosné dôvody (ratio decidendi) uvedeného dovolacieho rozhodnutia spočívali v zistení, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby z celkom iného právneho dôvodu, než ktorým odôvodnil zamietnutie žaloby prvostupňový súd, a to bez toho, aby umožnil žalobcom vyjadriť sa k možnosti takéhoto iného právneho posúdenia veci. Tým nerešpektoval zásadu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania, v dôsledku čoho bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom. Nad rámec uvedeného dovolací súd tiež uviedol, že právoplatný výrok rozhodnutia súdu podľa § 175k ods. 2 OSP je pre súd v konaní o žalobe o určenie dedičského práva záväzný. V ďalšom o.i., vysloviac abstraktnú právnu úvahu o dôkaznom bremene a negatívnej dôkaznej teórii, vyslovil v okolnostiach tam posudzovanej veci názor, „že žalobcovia nemali povinnosť preukázať neexistenciu skutočností, z ktorých odvodzoval svoje dedičské právo žalovaný, ale naopak ich preukázanie bolo povinnosťou žalovaného“. Dovolací súd konštatuje, že odkaz na toto rozhodnutie najvyššieho súdu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcov, že zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu relevantnému v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

18. K podobným záverom dospel dovolací súd aj v súvislosti s dovolateľom prezentovanou „právnou“ otázkou (bod 3.1 a 14), ktorá takou v skutočnosti nebola a nebola ani rozhodujúca pre napadnuté odvolacie rozhodnutie. Dovolací súd už uviedol (3Cdo/154/2019), že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinstančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

19. V posudzovanej veci - aj s použitím ustanovenia § 124 ods. 1 CSP - dovolací súd ustálil, že žalobcovia v podstate nesúhlasili s tým, že v konaní to boli oni (a nie protistrana) zaťažený dôkazným bremenom o neexistencii zmluvného vymienenia pre prípad smrti člena verejnej obchodnej spoločnosti, aby spoločnosť s dedičmi zomrelého člena ďalej trvala, ktorá procesná situácia spôsobila, že žalovaná bola v spore úspešná. K uvedenej výhrade je ale potrebné poukázať, že odvolací súd nevyhovet žalobe proti žalovanej (primárne vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu) z dôvodu, že „Žalobcovia nepreukázali rozhodné skutočnosti, na základe ktorých by bolo bezpochyby ustálené, že verejná obchodná spoločnosť zanikla smrťou jedného z jej spoločníkov, ktoré zistenie bolo rozhodujúcim pre určenie okamihu prechodu majetku tejto spoločnosti na právneho predchodcu žalobcov“. Odvolací súd vychádzal z existencie zmluvného vymienenia spoločníkov (nie dohody s dedičmi ako sa dovolatelia

mylne domnievajú) o trvaní spoločnosti aj s dedičmi zomrelého člena, ktoré dojednanie vylučovalo zánik spoločnosti smrťou jej člena, ktorá skutočnosť mala vyplývať nielen z existencie kúpnopredajnej zmluvy uzatvorenej danou spoločnosťou dňa 9.5.1940, čo bolo po smrti druhého spoločníka I. P. dňa 26.2.1939 a pred smrťou právneho predchodcu žalobcov I. W. dňa 12.7.1947 a následného zápisu tohto prevodu vlastníckeho práva v PKV č. XX, kat. úz. M. Z., pod bodom B14, ale aj z potvrdenia Štátneho pozemkového úradu z 27.4.1942, podľa ktorého sa majetok spoločnosti nestal majetkom Slovenského štátu podľa vládneho nariadenia č. 198/1941 Sl z 9.9.1941, oznámenia príslušného daňového úradu z 10.11.1943, podľa ktorého si daňový úrad uplatňoval daňové pohľadávky z tohto majetku (voči dedičom zomrelého spoločníka I. P. označených ako spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti - pozn.). Inak povedané, z vykonaného dokazovania odvolací súd nemal preukázaný žalobcami tvrdený zánik verejnej obchodnej spoločnosti smrťou jej člena (právneho predchodcu žalobcov), keďže bol vyvrátený nepriamymi dôkazmi o tom, že spoločnosť trvala aj po smrti jej členov pre ich zmluvné vymienenie o trvaní spoločnosti aj s ich dedičmi. Požadovať od žalovanej dokázať až úplnú pravdu by bolo vzhľadom na dokazovanie skutočností dávno minulých nespravodlivé, práve preto stačilo žalovanej mať cez nepriame dôkazy pravdu formálnu, žalobcami ničím vyvrátenú, t. j. stačilo uniesť dôkazné bremeno. O odklone od tzv. negatívnej dôkaznej teórie spôsobom prezentovaným dovolateľmi preto uvažovať nemožno.

20. Právnou otázkou, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nie je preto žalobcami nastolená parciálna, procesne polemizujúca a pre samotné rozhodnutie odvolacieho súdu nie rozhodujúca otázka (bod 14), na základe ktorej bola žaloba žalobcov zamietnutá.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalovanej na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.